

Авдия ВЪВЕДЕНИЕ

1. Заглавие. Книгата е кръстена на пророка, чието послание носи. Авдия (Евр. „Авдия“ означава „слуга на Яхве“. Авдия е било често срещано име сред евреите от старозаветните времена (вижте 1 Царе 18:3, 4; 1 Лет. 3:21; 7:3; 12:9; и др.).
2. Авторство. Въпреки че редица старозаветни герои са били наричани Авдия, никой от тях не може със сигурност да бъде идентифициран като автор на пророческата книга. Препратките към южното царство Юда показват, че Авдия е принадлежал към този народ.
3. Историческа обстановка. Тъй като Авдия не посочва царете, под чието царуване Той е служил, както е правил Осия (Осия 1:1) и други, ние зависим от вътрешни доказателства, за да определим датата на книгата. Проблемът се свежда до въпроса кога е станало плячкосването на Йерусалим, за което се говори в стихове 10–14.
Според една гледна точка поводът е било завладяването на Йерусалим от филистимците и арабите (виж 2 Лет. 21:8, 16, 17). Предполага се, че едомитите са били включени в общия термин „араби“, доколкото по време на царуването на Йорам „Едом се е разбунтувал изпод ръката на Юда“ (4 Царе 8:20–22). Това би поставило пророчеството на Авдия в 9 век пр.н.е. Според втора гледна точка Авдия има предвид бедствията, сполетели Юда по време на вавилонските нашествия, кулминиращи в разрушаването на Йерусалим през 586 г. пр.н.е. Сходството на осъждането на Едом от Авдия с това на Йеремиа (Ер. 49:7–22) и това на Езекиил (Ез. 25:12–14; 35; вж. Пс. 137:7) е била посочена в подкрепа на по-късната дата. Този коментар се насочва към по-късната дата, следователно без да се засяга възможността за по-ранна (вж. стр. 22).
4. Тема. Книгата описва наказанието, което ще сполети Едом заради жестокото му отношение към Юда във време на криза и крайният триумф на Божия народ и царство. Едомитите са потомци на Исав (Бит. 36:1), брат на Яков (Бит. 25:24–26). Враждебността, която съществуваше между едомитите и евреите, беше особено ожесточена, както често се случва при семейните кавги. Тази враждебност е била дългогодишна, вероятно произтичаща от инцидента с първородството (25). Тя излезе наяве, когато потомците на Исав отказаха разрешение на израилтяните да преминат през земята им по пътя към Ханаан (Числа 20:14–21). Враждебността беше очевидна във войните, които Саул водеше срещу враговете на своя народ (1 Царе 14:47). Давид предприе сурови мерки срещу едомитите, като изби „всеки мъжки пол“ и постави гарнизони „в целия Едом“, правейки ги „слуги“ (вижте 2 Царе 8:13, 14; 3 Царе 11:15). Сблъсъкът между двамата врагове продължил и при управлението на сина на Давид, Соломон (1 Царе 11:14–22).
По време на царуването на Йосафат, едомците, наричани „детета на Сеир“ (виж Бит. 32:3; 36:8; Втор. 2:5), заедно с моавците и амонците, нахлуват в Юдея (2 Лет. 20:22). Независимостта, която губят под управлението на Давид, те си възвръщат под управлението на Йорам (2 Лет. 21:8–10). Борбата между Едом и израилтяните отново се възобновява, когато Амасия от Юдея успешно атакува едомците, превземайки тяхната крепост Села и убивайки много от тях (4 Царе 14:1, 7; 2 Лет. 25:11, 12). Все още не напълно покорени, те отново нападат Юдея по времето на Ахаз (2 Лет. 28:17).
Когато Йерусалим бил разрушен от Навуходоносор, едомците се радвали на бедствията, сполетели Юдея (вижте Пс. 137:7).

След произнасянето на гибелта над Едом, пророкът се обръща към обещания за възстановяване за Израел. Домът на Яков отново ще „владее имуществото си“ (Авдия 17) и разширяват границите си (ст. 19, 20).

5. Очертание.

I. Предсказанието за гибелта на Едом, 1–16.

А. Призив към езическите народи да атакуват Едом, 1, 2.

Б. Гордостта на Едом, 3, 4.

В. Пълнотата на поражението на Едом, 5–9.

Г. Омразата на Едом към евреите, 10–14.

Д. Наказанието на Едом в деня Господен, 15, 16.

II. Триумфът и възстановяването на Израел, 17–21.

1 Унищожението на Едом, Заради гордостта им, 10и заради неправдата им към Яков. 17 Спасението и победата на Яков.

1. Видението. Четирите уводни думи съставляват заглавието на книгата. Авдия не посочва времето, в което е живял. Датата на пророчеството му трябва да се изведе от вътрешни доказателства (виж стр. 22).

Едом. Едомците, потомци на Исав, следователно са били кръвно свързани с израилтяните (Битие 36:1). Тяхната територия се простирала на юг от Мъртво море по протежение на Арава, простирайки се на юг на разстояние от около 160 км.

Чухме. LXX гласи: „Чух.“

слух. евр. shetu'ah, "доклад", "новина", "вестие".

Посланик. Евр. шир, „пратеник“.

2. Аз създадох. Времето тук може да се разглежда като пророческо перфектно и следователно да се преведе като „Аз ще създам“. За събития, които тепърва ще се случат, се говори, че вече са се случили. Употребата на това време подчертава сигурността на изпълнението.

3. В пукнатините. Територията на Едом беше планинска. Имената „планина Сеир“ и „планината на Исав“ (виж Исус Навин 24:4; Авдия 8), следователно са единствено подходящи.

Скала. Евр. sela', „скала“, което може да се транслитерира като „Села“ и по този начин да обозначава важен град на Едом. Села по-късно е наречена Петра от гърците. Тя е заемала отлична отбранителна позиция, разположена в тясна долина, заобиколена от стръмни скали (виж върху Йеремиа 49:16).

Свали ме. Хвалещо се, арогантно твърдение. Потомците на Исав се чувствали сигурни в твърдостта на естествените си защитни съоръжения. Сравнете хвалебствената гордост на фараона (Исх. 5:1, 2) и на Навуходоносор (Дан. 4:28–31).

4. Като орел. Характерно за орела е да свива гнездото си сред високите скали (Йов 39:27, 28).

Сред звездите. Цветна илюстрация на беззащитността на Едом срещу предстоящите съдби.

5. Крадци. Евр. gannabim, от корена ganab, глаголът, използван в Декалога заповед срещу кражба (Исх. 20:15).

Разбойници. От еврейската дума shadad, „да опустошавам“, „да ограбвам“, „да се отнасям жестоко с“, оттук и „разбойници“. Обикновено крадците и грабителите вземат

някои неща, но пощаждяват други. За да подчертае обаче пълното унищожение, което ще сполети Едом, Авдия за разлика от него показва, че нищо няма да бъде пощадено.

Гроздоберачи. На израилтяните било забранено от закона да берат грозде от лозето (Лев. 19:10; Втор. 24:21). Подобна благотворна мярка не би била и в ума на разрушителите на Едом.

6. Издирван. Тоест, старателно издирван. Текстът „Как е бил Исав“ „ограбен“ (RSV), е базиран отчасти на LXX.

Скрити неща. Евр. маџпуним, „скрити съкровища“.

7. Твоят съюз. Фразата буквално гласи „всички мъже на твоя завет“, тоест онези, които са съюзници на Едом.

До границата. Възможни са няколко тълкувания на този израз: (1) Едомитите самите те бяха лишени от владения и прогонени до границите си. (2) Едомските посланици, молещи съюзниците за помощ, бяха отведени до границите, без молбите им да бъдат отведени. (3) Съюзниците изоставиха едомците на границите си и ги изоставиха на враговете си. (4) На едомските бежанци беше отказан подслон и бяха изпратени обратно до границите си.

Мъже, които бяха в мир. Тази фраза изглежда е паралелна с „мъже от твоя съюз“.

Рана. Евр. *mazog*, чието значение е несигурно. Думата, вероятно от различен корен, се среща в Йер. 30:12 и Осия 5:13 със значението „цирей“ или „язва“.

Но в Авдия 7 подобно значение не е логично. В LXX има *enedra*, „засада“.

Преводът „капан“ (RSV) очевидно е базиран на LXX.

Няма разбиране. Или, както бихме казали днес, „няма разбиране“.

В него. В LXX се казва „сред тях“. Вероятно става дума за недоумението и объркването, които биха сполетели едомците, когато бъдат измамани от своите доверени съюзници.

8. Унищожете мъдреците. Едом очевидно е бил известен със своята мъдрост (Йеремия 49:7).

Хълмът на Исав. Вижте стих 3.

9. Теман. Област в Едом или име за него (виж върху Йеремия 49:7).

10. Твоето насилие. Вижте стр. 987.

Срам. Сравни Йер. 3:25; Михей 7:10.

11. Ти стоеше. Въз основа на датата на Авдия, възприета от този коментар, събитията от стихове 10–14 се отнасят до разрушаването на Йерусалим от Навуходоносор през 586 г. пр.н.е. (виж стр. 987).

12. Не бива. Стихове 12–14 разказват, в жива поетична структура, за безчувственото поведение на Едом срещу Юдея.

Разглеждах. Тоест, със злобно задоволство.

Стана странник. Тази фраза превежда една-единствена еврейска дума, некер, може би по-добре преведена като „несчастие“. Пълната фраза тогава би звучала „в деня на нещастieto му“.

Изречено гордо. Буквално „разшири устата си“, вероятно в хвалебствени приказки. В този стих се наблюдава възходяща кулминация: първо, доволен поглед, след това зловна радост и накрая ликуващият израз на хвалбие и обидна подигравка.

13. Не са влезли. Сравни Езек. 35:5.

14. Ти си стоял. Престъплението, споменато тук, изглежда е отрязването на бегълците от Юда и предаването им като пленници. Като съсед на Юда,

Едомците несъмнено са били по-добре запознати с пътищата за бягство от вавилонците.

15. Денят Господен. Във връзка с възстановяването на Юдея (ст. 17–21) щеше да настъпи ден на съд над народите. За определение на израза „ден Господен“ вижте Исая 13:6. Пророчествата за гибелта над Едом трябва да се разбират в светлината на пророчествата относно бъдещето на Израел. Доколкото обещанията за възстановяване на Израел бяха условни и Израел не успя да изпълни условията, не всички подробности на предсказанията за гибелта бяха изпълнени (вижте стр. 34; вижте Езекиил 34:11, 14).

Твоята награда. По-добре „твоите дела“. Така ще бъде и в последния съд. Всеки ще „получи това, което е правил в тялото си, според това, което е правил, било добро или зло“ (2 Кор. 5:10; срв. Откр. 22:12).

16. Както сте пили. Някои смятат, че началното изречение е адресирано до израилтяните, които са изпили чашата на Божия гняв за греховете си (Исая 51:17). Божият народ е бил наказан; така ще бъдат и езичниците. Други смятат, че тъй като Авдия говори специално за едомците, тези думи се отнасят до тях. Фразата „на святата ми планина“ може би намеряват за сцени на веселба и пиене, каквито вероятно са се случвали по време на празненства в Йерусалим след падането на Юдея.

Непрекъснато. Евр. тамид. За определение на тамид вижте Дан. 8:11. Не може да се има предвид вечност, защото след пиенето народите ще бъдат „сякаш не са били“. Много еврейски ръкописи четат тамид като сабиб, „наоколо“. LXX чете „вино“, вероятно от хемер, донякъде подобно на еврейския тамид.

Те не бяха съществували. В LXX гласи: „те ще бъдат сякаш не съществуват“. Изразът означава пълно унищожение. Народите, които се противопоставят на Бога, ще престанат да съществуват.

Думите от този израз често са използвани, за да опишат крайната съдба на нечестивите (вижте коментарите на EGW в края на тази глава). Нечестивите ще бъдат напълно унищожени. „И душата, и тялото“ ще бъдат унищожени „в ада“ (Матей 10:28). Това е „втората смърт“ (Откр. 20:13–15). Библията не ни дава основание за доктрината за вечно горящ ад, в който изгубените ще страдат от безкрайно наказание.

Унищожението на нечестивите няма да бъде акт на произволна власт от страна на Бог просто за да покаже Неговата власт и морален суверенитет. Вярно е, че това ще бъде демонстрация на Неговата суверенна сила, но демонстрация, направена необходима, защото нечестивите, за съжаление, са формирали такива характери, които напълно ще ги направят негодни за светостта и чистотата на дома на изкупените. Ще бъде милост да им се спести съществуване, което би било най-отвратително и омразно за тяхната зла природа (виж GC 36, 37; DA 107, 763, 764; SC 18).

17. Хълмът Сион. Мястото, което е претърпяло унижение от ръцете на Едом и другите народи (ст. 16), ще преживее славно изкупление.

Избавление. Евр. *peleṭah*, „бягство“, „спасение“ или „това, което [или кой] се изплъзва“.

Ще има святост. Или „той [хълмът Сион] ще бъде свят“, което е четенето на LXX.

Да притежават имуществото си. Тоест, след завръщането от изгнание. Обещанията от стих 17 – 21 никога не са били напълно изпълнени поради неспособността на евреите в изгнание и след изгнанието да осъществят духовното възраждане, необходимо за осъществяването на тяхната божествена съдба. Вижте стр. 32–34.

18. Домът на Йосиф. Царството на Израел, наречено така, защото Йосиф е бащата на Ефрем (виж Бит. 41:50–52), най-важното племе на северното царство. Според божествения план двете царства е трябвало да бъдат обединени в един народ (виж Езекиил 37:19; Осия 1:11; Захария 10:6; виж върху Авдия 19).

Няма да има никой останал. Някои виждат в тези думи предсказание за победите на Йоан Хиркан над идумеите не много преди 100 г. пр.н.е. (Йосиф Флавий, Древности, xiii. 9.1). Трябва обаче да се помни, че изпълнението на това предсказание е зависело от изпълнението на предсказанията за възстановяването на Юдея. Доколкото последните са били условни (виж стр. 34) и до голяма степен неизпълнени, е невъзможно да се определи някое конкретно събитие като пълно изпълнение на първите.

19. Юг. Евр. Негев, Негев или сухата земя на юг от Юдея (вижте върху Исус Навин 15:19).

Равнина. Евр. shephelah, Шефела, името на ивицата земя, състояща се от ниски хълмове, разположени между планините на Юда и крайбрежната равнина (вижте върху Исус Навин 15:33).

Полетата на Самария. Преразпределението на територията, посочено тук, с Юда и Вениамин, окупиращи територии, държани преди това от десетте племена, несъмнено се дължи на факта, че „на десетте племена, дълго време непокорни и неразкаяли се, не е било дадено обещание за пълно възстановяване на предишната им власт в Палестина“ (РК 298). Отделните израилтяни са имали привилегиите да се присъединят към новата държава, но е трябвало да има само една нация.

20. Пленът. Еврейският текст от стих 20 е неясен. KJV, ако предоставените думи са пропуснати, дава доста буквален превод, с изключение на това, че думата за „войнство“, chel, вероятно би трябвало да се преведе като „вал“. Но за какъв вал става дума, не е сигурно. Четенето на Chalach вместо Chel дава името на северномесопотамския град Halah, където са били отвеждани израилтяни пленници (виж 4 Царе 17:6; 18:11; 1 Лет. 5:26).

Сарепта. Крайбрежен град във Финикия, сега наречен Сарафанд (виж 1 Царе 17:9), на около 14,4 км южно от Сидон и на 21,6 км североизточно от Тир.

Сефарад. Мястото се споменава само тук и местоположението му е несигурно. Било е седалище на изгнаници от Йерусалим. Предполага се, че е било Сардис в Мала Азия, както и място в югозападна Мидия. В LXX се чете „Ефрата“.

21. И спасители. Авдия завършва пророчеството си с триумфална нота с уверението за пълно и цялостно изкупление за Сион. Планината Сион е противопоставена на планината Исав, святата Божия планина с планините на човешката гордост. „Спасителите“ може да са онези, които идват от земите на плен, споменати в стих 20, за да помогнат на Йерусалим срещу враговете му. LXX дава малко по-различно значение: „и мъжете, които са били спасени, ще се изкачат от планината Сион, за да извършат отмъщение на планината Исав“.

Ще бъде Господне. Подходяща кулминация на пророческото послание на Авдий, както и на летописа на човешката история. Идва денят, когато ще бъде изречено: „Царствата на този свят станаха царства на нашия Господ и на Неговия Христос; и Той ще царува до вечни векове“ (Откр. 11:15).

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

16 DA 763; EW 64, 221, 276; GC 545; PP 541

¹Никол, Ф. Д. (1978). Коментар на Библията на адвентистите от седмия ден: Светата Библия с екзегетични и обяснителни коментари. Серия с коментарни справки (Об 1). Вашингтон, окръг Колумбия: Асоциация на издателствата „Ревю енд Хералд“.